

8 Programma Energie op klimaat!

Inleiding en ontwikkelingen

Omschrijving (toelichting)

Het klimaat verandert. Dit wordt jaarlijks bevestigd door het klimaatpanel van de Verenigde Naties (IPPC) en de klimaatscenario's van het KNMI. Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. Daarom nemen we maatregelen. Maatregelen om klimaatverandering te beperken door over te gaan op schone energie (energietransitie). En maatregelen om ons aan te passen aan het veranderende klimaat (klimaatadaptatie).

De Provincie Zeeland voert haar klimaatbeleid en watertaken uit via het uitvoeringsprogramma "Energie op Klimaat!".

Op Europees én nationaal verband is afgesproken om de CO₂-uitstoot te beperken. De Provincie wil het Zeeuwse deel van deze wereldwijde opgave behalen. Zo dragen we bij aan de wereldwijde en landelijke klimaatdoelen. Ook willen we hiermee een aantrekkelijke vestigingslocatie zijn en blijven. De uitdaging is om slimmer gebruik te maken van eindige - en deels schaarse – grondstoffen. Daarnaast moeten we fors meer energie duurzaam opwekken, energie besparen. We willen de ontwikkeling naar een circulaire economie bevorderen. De weg naar een groene economie biedt veel kansen voor Zeeland, maar vraagt ook een grote inzet. Zowel van ons als van de Zeeuwse partners. In 2025 hebben wij extra aandacht voor de oplossingen voor drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie) en de zoetwatersituatie in Zeeland.

Ondanks het terugdringen van de CO₂-uitstoot en het beperken van klimaatverandering, is klimaatverandering al gestart en niet meer terug te draaien. De klimaatveranderingen zijn steeds merkbaarder. De verwachting is dat we vaker te maken krijgen met extremere vormen van droogte, hitte en wateroverlast. Daarnaast hebben we te maken met de stijgende zeespiegel. Dit vergroot de kans op overstromingen. Om een goede leefomgeving te behouden moeten we ons daaraan aanpassen.

De opgaven voor energietransitie en klimaatadaptatie zijn uitgewerkt in verschillende regionale Zeeuwse strategieën. Ook (wettelijke) watertaken zijn verantwoordelijkheid van de Provincie Zeeland. De uitvoering hebben wij vormgegeven in het programma Energie en Klimaat.

Speerpunten

Omschrijving (toelichting)

- Opbrengst windenergie (op land): 700 MW in 2030 en zonne-energie: 1.000 MW in 2030.
- Helpen met uitvoering SDR-regioplan 2030-2050 ten behoeve van een klimaatneutrale industrie.
- Maatschappelijk verantwoord inkopen en duurzame aanbestedingen in de grond- weg- en waterbouw.
- Uitvoeren acties Regionale energiestrategie (RES).
- Bijdrage leveren aan beperken netcongestie.
- Uitvoeren acties Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ).
- Uitvoeren uitvoeringsprogramma Zeeuws Deltaplan Zoet Water.
- Uitvoeren van (wettelijke) taken rond het water.

Beleidskader

Omschrijving (toelichting)

- [Regionale Energiestrategie](#)
- [Energievisie](#)

- [Klimaatadaptatiestrategie Zeeland](#)
- [Richtlijn overstromingsrisico's](#)
- [Omgevingsvisie](#)
- [Zeeuws Deltaplan Zoet Water](#)
- [Deltaprogramma](#)
- [Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta](#)
- [Zwemwaterrichtlijn](#)
- [Kaderrichtlijn Water](#)

Maatschappelijk effect

Omschrijving (toelichting)

Door de vermindering van de CO₂ uitstoot streven we naar een duurzame, Zeeuwse economie en leefomgeving. De leefomgeving en het watersysteem wordt aangepast aan veranderende (klimaat)omstandigheden. Hierdoor kunnen inwoners en bezoekers van Zeeland leven in een veilige, aangename en klimaatbestendige leefomgeving.

Energie, Klimaat en Water

Omschrijving (toelichting)

In Zeeland werken we aan het voorkomen van klimaatverandering én het omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. We sluiten aan bij de doelstellingen van het Rijk om het Klimaatakkoord van Parijs uit te voeren. Dit betekent een CO₂-afname van 55% in 2030 en 95% afname in 2050, ten opzichte van 1990.

Voor de energietransitie werken we samen met de Zeeuwse overheden en belangenorganisaties. In de Regionale Energiestrategie (RES) werken we aan de volgende onderwerpen: verduurzaming van de gebouwde omgeving en mobiliteit én de opwek van duurzame energie (zon en wind). Voor de verduurzaming van de industrie werken we samen met Smart Delta Resources (SDR) aan de uitvoering van de Cluster Energie Strategie (CES). Tot slot werken we met de Zeeuwse overheden en de netwerkbeheerders Stedin, TenneT en Gasunie aan de Energievisie en pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) aan het toekomstbestendig maken van het energiesysteem.

Het doel van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) is een klimaatbestendig en waterrobuust Zeeland in 2050. De strategie richt zich op doelen op de lange termijn. Om die te bereiken zijn nu al maatregelen nodig en moeten we keuzes maken. De KasZ is een samenwerkingsverband van alle Zeeuwse overheden, inclusief belangenorganisaties in Zeeland. Aanvullend is in het Zeeuws Deltaplan Zoetwater een strategie opgesteld om Zeeland weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten.

Binnen de Zuidwestelijke Delta werken we met onze partners binnen het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta aan ons doel: een ecologisch gezonde, veilige en economisch aantrekkelijke delta realiseren. Dit doen we aan de hand van de vastgestelde Voorkeursstrategie.

Doelstelling

Klimaatadaptatie en voldoende zoet water

Zeeland beheerst in 2050 de effecten van klimaatverandering (van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen). Ook is Zeeland in 2050 weerbaar tegen zoetwatertekorten en gaan we zuinig om met zoetwater. Om dit te bereiken voeren wij de acties van de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland en het Deltaplan Zoet Water uit.

Acties

Toepassen van meerlaagsveiligheid

We werken aan een aanpak om de waterveiligheid van Zeeland te versterken. Dit doen we met het principe van Meerlaagsveiligheid. Dit betekent het (1) versterken van de primaire waterkeringen (dijken en duinen), (2) de secundaire keringen (binnendijken) én de manier waarop wij Zeeland ruimtelijk ontwikkelen. Tot slot werken we aan een aanpak voor (3) evacuatie en crisisbeheersing.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De pilot voor laag 2 staat nog steeds gepland voor 2026. In het project FIER hebben we gewerkt aan lagen 3 en 4. Voor laag 3 is in 2025 is het Zeeuwse wegennet geanalyseerd op capaciteit en bereikbaarheid in een overstromingssituatie. Daarbij is gekeken naar de fase voor (evacuatie), tijdens (vluchten en schuilen) en na (hulp en herstel) een overstroming. Op basis daarvan zijn aanbevelingen gedaan voor aanpassingen aan het wegennet. Verder zijn er overstromingsscenario's gemaakt voor het grensgebied met Vlaanderen. Op basis van deze scenario's werken we nu aan betere datasamenwerking voor en tijdens overstromingen. Voor laag 4 wordt een herstelplan gemaakt. In 2025 zijn enkele analyses uitgevoerd naar (kritieke) functies in het gebied. Aan de hand van die analyses hebben we met stakeholders uit de regio nagedacht over wat er nodig is voor een snel en goed herstel. Dat werken we in 2026 verder uit.

Stimuleren medegebruik waterkeringen

Voor 2024, mogelijk met uitloop naar 2025 loopt er een actie "verstremgeling HWBP-PAGW (programmatische aanpak Grote wateren; Natura 200 en Kader richtlijn water). Deze actie is vanuit de samenwerking Zuidwestelijke Delta opgezet. Op dit moment zijn (de uitvoering van) HWBP, PAGW en Natura 2000 zich wel bewust van elkaar, maar bestaat uitvoering in de praktijk nog uit losse trajecten. In 2025 wordt verkend hoe samenhang tussen de drie genoemde trajecten gerealiseerd kan worden op basis van een concrete casus.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Eind 2024 hebben we een workshop georganiseerd voor deze actie met de relevante organisaties. Doel was het ontdekken van mogelijkheden om governance en juridische kaders van het HWBP, PAGW en N2000 samen te brengen. Naar aanleiding van deze workshop, is er in 2025 een onderzoek begonnen naar de mogelijkheden en beperkingen in nationale en internationale wetgeving. De casus die hierbij gekozen is, is een wisselpolder in de Westerschelde. Dit onderzoek is nog in uitvoering.

In het kader van het stimuleren van medegebruik ondersteunen wij het project De Levende Dijk. Bij de dijkversterking in de Zak van Zuid-Beveland zijn de volgende wensen genoemd bij het Waterschap: een fietsroute langs het hele traject en het bevorderen van meer biodiversiteit op de dijk. Het waterschap heeft deze zaken opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en zal dit uitwerken in de Milieueffectrapportage.

Stimuleren adaptatie maatregelen, onder andere via subsidieregeling realisatie groene schoolpleinen

Wij verlenen subsidie voor "Groene Schoolpleinen" en "Groenen en Klimaatadaptieve Bedrijventerreinen".

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Subsidie is verleend en IVN voor de Groene Schoolpleinen is met de uitvoering gestart in nauwe samenwerking met basis- en VO scholen en provincie.

Berekenen en actueel houden overstromingsgevolgen in kader van EU-ROR

De Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) heeft als doel de negatieve gevolgen van overstromingen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het culturele erfgoed en de economische bedrijvigheid te beperken. Concreet verplicht de ROR het maken van een voorlopige risicobeoordeling, overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten en overstromingsrisicobeheerplannen. Dit ligt landelijk vast in het Overstromingsrisicobeheerplan 2022-2027 en is op Zeeuws niveau opgenomen in het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 (Provinciale Staten 12 november 2021). Actualisering is voorzien in 2028.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Eind 2025 zijn de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten geactualiseerd en vastgesteld. Deze zijn gedeeld met het Rijk, zodat zij verder kunnen werken aan de overstromingsbeheerplannen.

Uitvoering geven aan de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ)

De Klimaatadaptatiestrategie Zeeland is in 2021 vastgesteld in Provinciale Staten. Doel is dat Zeeland weerbaar is in 2050 tegen de gevolgen van klimaatveranderingen. De provincie voert samen met haar de partners de gezamenlijke acties van het uitvoeringsagenda van de KasZ uit, die in 2024 is geactualiseerd. Eén van de acties is het opstellen van een "Klimaatonderlegger" (afwegingskader) om klimaatrisico's mee te nemen bij (ruimtelijke) ontwikkelingen.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De herijking van de KASZ is met een jaar uitgesteld. Er lopen onderzoeken, die invloed hebben op deze herijking. Een voorbeeld is de bovenregionale stresstesten (Limburg bui. In 2027 wordt de herijking vastgesteld in gemeenteraden, DB waterschap en de provinciale staten. Daarna kan de KASZ 2028-2034 met bijgestelde uitvoeringsagenda en budgetten in 2028 in uitvoering worden genomen.

De Klimaatsignaalkaart Water en Bodem (voorheen Klimaatonderlegger) is in 2025 opgeleverd en komt als gebruikstool in 2026 voor iedereen beschikbaar. In Terneuzen start een pilot om het gebruiksgemak te testen.

Opnemen Zeespiegelstijging onderdeel van de KasZ

In de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) is een uitwerking gegeven aan de thema's hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. In de KasZ is nog géén uitwerking gegeven aan het thema zeespiegelstijging. Samen met onze partners in de Zuidwestelijke Delta verkennen we hoe we het thema zeespiegelstijging kunnen uitvoeren. Hierbij maken we afspraken over de verwachtingen voor de provincie rol daarbij.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De herijking van de KASZ is met een jaar uitgesteld en gaat lopen van 2028-2033. Dit vanwege de invloed van nog lopende stresstesten en gevolgen van zeespiegelstijging. In de KASZ 2028-2034 wordt het thema zeespiegelstijging opgenomen als 5de klimaateffect. In 2026 werken we aan een strategische agenda waterveiligheid. Hierin staat hoe Zeeland omgaat, zich aanpast en voorbereid op de gevolgen van Zeespiegelstijging.

Uitvoering geven aan het Zeeuws Deltaplan Zoet Water

Het Zeeuws Deltaplan Zoet Water (ZDZW) is in december 2021 vastgesteld in PS. Doel is om Zeeland in 2050 weerbaar tegen zoetwatertekorten te maken. De hoeveelheid zoet water staat onder druk door de zeespiegelstijging en klimaatverandering. In 2025 willen wij met deze aanpak het zoetwater aanbod behouden en zo mogelijk verbeteren. Dit doen we door het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma. Ook verkennen wij in 2025 de mogelijkheden voor extra aanvoer van zoetwater. Hiervoor doen wij onderzoek en starten we een lobby richting het Rijk.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 heeft de provincie uitvoering gegeven aan het Zeeuws Deltaplan Zoetwater op de volgende manieren:

- **Opzetten van pilots en uitvoeren stimuleringsregelingen:** subsidieregeling regelbare drainage en subsidies in relatie tot water, infiltratie onderzoeken en projecten en onderzoek naar hergebruik effluent (o.a. afvalwater).
- **Samenwerking met het Rijk:** verkenning voor aanvullende middelen van het Rijk (Ministerie van Landbouw Voedselzekerheid, Visserij en Natuur) in het kader van de motie van Campen voor zoetwatermaatregelen landbouw. Dit is gericht op (technische) advisering/ondersteuning.
- **Verkenning mogelijkheden aanvoer:** er is een verkenning Zoet Grevelingen uitgevoerd en een onderzoek naar kosten voor externe aanvoer via een zoetwaterleiding.
- **Vervolg Zeeuws Deltaplan Zoet Water:** er is een start gemaakt met de herijking van Zeeuws Deltaplan Zoet Water. Hiermee zorgen we voor de continuïteit van de Zeeuwse zoetwaterstrategie.

De inzet op bovenstaande acties wordt doorgezet in 2026 om verder uitvoering te geven aan het Zeeuws Deltaplan Zoet Water.

Doelstelling

Energietransitie

In 2030 willen we als Zeeuwse samenleving 55% minder CO₂ uit stoten. Het einddoel is geen CO₂ uitstoot in 2050. Aan de hand van de Regionale Energiestrategie (RES), Cluster Energiestrategie (CES), Energievisie en pMiek wordt gewerkt aan het bereiken van die doelstelling.

Acties

Kernenergie

Het Rijk heeft Borssele aangewezen als voorkeurslocatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Ook onderzoekt het Rijk of bedrijfsduurverlenging van de huidige kerncentrale mogelijk

is. Wij werken aan het vervolg van het aangeboden voorwaardenpakket. Dit ter voorbereiding op het eventuele besluit over dit onderwerp. In 2026 blijven wij met het Rijk overleggen over de uitwerking van dit voorwaardenpakket. Volgens de huidige planning zal begin 2026 duidelijk zijn hoe het vervolg voor de bedrijfsduurverlenging er uit ziet en welke vervolgstappen gezet moeten worden met de aandeelhouders van ZEH. Voor het eind van 2026 zal het Rijk een definitieve keuze maken voor de locatie van de nieuwe kerncentrales. Met de onderhandelingen en uitwerking van het voorwaardenpakket trekken wij samen op met de gemeente Borsele.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

“Het Rijk heeft zeven zoeklocaties bekend gemaakt voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales, waarvan drie locaties in Zeeland: Sloegebied (EPZ-Noord en voormalig Thermphos-terrein) en in Gemeente Terneuzen (Paulinapolder/Mosselbanken). Er wordt door Provincie Zeeland in het dossier nieuwbouw, naast de Gemeente Borsele, ook in goede samenwerking bestuurlijk opgetrokken met de gemeenten Vlissingen en Terneuzen. Het ter inzage leggen van de (ontwerp) voorkeursbeslissing is door het Rijk uitgesteld tot direct na de zomer van 2026. Een Zeeuws Voorwaardenpakket 2.0 is in 2025 in voorbereiding en wordt (naar verwachting) in april '26 vastgesteld. Dat biedt de basis voor de onderhandelingen over het Rijk-Regio Pakket.

Voor de bedrijfsduurverlenging van de huidige kerncentrale in Borsele zijn de benodigde stappen gezet en in 2025 is door het Rijk een niet-bindend bod uitgebracht op de aandelen. In 2025 loopt het due diligence proces nog en wordt naar verwachting begin 2026 afgerond zodat het Rijk een definitief bod kan uitbrengen medio 2026.”

Het fonds energietransitie van de Stichting Zeeuwse Publieke Belangen wordt besteed aan projecten die een wezenlijke bijdrage leveren aan de doelen voor de Energietransitie

Naast de gebruikelijke ondersteuning van binnenkomende projectaanvragen, worden in januari 2025 de winnaars van de challenge “Boost the Energy Transition” bekend gemaakt. De SZPB zal deze projecten vervolgens monitoren en ondersteunen waar nodig/mogelijk.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In het jaar 2025 heeft Stichting Zeeuwse Publieke Belangen acht projectaanvragen goedgekeurd. Deze projecten leveren een bijdrage aan de versnelling van de energietransitie in Zeeland. Een deel van deze aanvragen is voortgekomen uit de Challenge 'Boost the Energy Transition'. SZPB heeft deze Challenge samen met Dockwize opgezet om energie-initiatieven te stimuleren. Dit traject heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van kansrijke projecten die in 2025 tot uitvoering zijn gekomen.

Samen met gemeenten werken we aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving waaronder het maatschappelijk vastgoed en particuliere woningen

Gemeenten en Provincie geven uitvoering aan het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en de aanpak armoedebestrijding. Hierbij ligt de focus op stimulering en ontzorging bij de isolatie van woningen met een D, E, F, of G energielabel. Ook wordt er gewerkt aan een Doe-het-Zelf regeling voor woningeigenaren. We streven naar ondersteuning van minimaal 25.000 woningeigenaren in 2030 via het NIP en andere regelingen.

Het Klimaat ontzorgingsprogramma Maatschappelijk vastgoed (KlimOp) wordt door de Provincie Zeeland verder opgepakt en uitgebreid. Sinds eind 2024 is er de mogelijkheid nieuwe middelen via het

Rijk aan te vragen en met deze middelen kunnen eigenaren verder ontzorgd worden. Het doel is om zoveel mogelijk richting uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen te gaan. Hiervoor worden eigenaren, die in een eerder stadium met een advies geholpen zijn, actief benaderd. Daarnaast wordt er nauw samengewerkt met de gemeenten over de aanpak van hun eigen maatschappelijk vastgoed. Ook de gemeenten kunnen vanuit het programma hulp en ondersteuning krijgen.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De RES Gebouwde Omgeving heeft een gezamenlijk Zeeuws Isolatieprogramma voor woningeigenaren met energielabel D t/m G. Het programma biedt kosteloze kleine energiebesparende maatregelen en subsidies voor isolatie. Voor een efficiënte uitvoering is een gezamenlijk team ingericht. Dit is inclusief ondersteunende software en parttime inzet van medewerkers voor advies, communicatie en afhandeling van aanvragen. Gemeenten worden hierbij grotendeels ontzorgd. Zij verzorgen alleen de uitbetalingen. Er komt een proef in het begeleiden van particuliere woningeigenaren, die hun energierekening nauwelijks kunnen betalen.

Het KlimOp programma is ook in 2025 weer succesvol uitgevoerd. Er zijn in totaal 33 nieuwe eigenaren binnen het programma geholpen met advies over hun gebouw (en). Daarnaast zijn er ook eigenaren richting uitvoering begeleid. Een vijftal eigenaren is geholpen met Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed. aanvraag en nog eens drie eigenaren zijn geholpen met offertes en uitvoering.

We geven zelf het goede voorbeeld door maatregelen te treffen om CO2 uitstoot te verminderen en maatschappelijk verantwoord in te kopen

Het MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen) beleid wordt in 2025 voortgezet. Hierbij vindt continu monitoring plaats en waar mogelijk wordt het beleid aangepast. Wij hebben in juli 2024 het CO2-bewust certificaat niveau 3 behaald. Wij willen dit in 2025 behouden. Door als provincie er zelf ook aan te voldoen laten we zien dat we dit belangrijk vinden. Daarnaast compenseren we als Provincie Zeeland onze eigen CO2 uitstoot via het Zeeuws Klimaatfonds. Met het geld uit het fonds worden projecten in Zeeland mogelijk gemaakt, die anders niet of moeilijk van de grond komen. Dat zijn duurzame energie- en andere transitieprojecten, die uitstoot van CO2 vermijden of voorkomen. Voor de verduurzaming van de gebouwen van Provincie Zeeland is in 2024 een plan opgesteld, die fasegewijs wordt uitgevoerd.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Provincie Zeeland hecht veel waarde aan het behalen van onze duurzaamheidsdoelen. Door toepassing van de CO2-prestatieladder hebben we zichtop het energieverbruik en de daarmee samenhangende CO2-uitstoot. Tevens biedt dit instrument de mogelijkheid om deze prestaties te monitoren en gericht bij te sturen. In 2025 heeft de provincie met succes een audit doorlopen, waarmee het certificaat is behouden. Dit onderstreept de inzet van de organisatie en bevestigt dat de ingezette koers richting verduurzaming wordt voortgezet.

De provincie constateert een voortdurende daling van het gasverbruik en een toename van het aantal elektrische voertuigen binnen het wagenpark. Daarnaast wordt bij de uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte steeds vaker gebruikgemaakt van kantonniervoertuigen, die rijden op de hernieuwbare dieselvervanger HVO 100. Ook blijft Provincie Zeeland haar resterende CO2-uitstoot compenseren door te investeren in duurzame energieprojecten binnen de provincie.

De verduurzaming van provinciale gebouwen was aanvankelijk voorzien voor 2025. Na afstemming met de gebruikers van het pand is besloten de uitvoering van dit traject te verschuiven naar 2026. In 2025 zijn al voorbereidingskosten gemaakt, onder meer voor externe advisering. De benodigde voorbereidingen voor de start van de uitvoering worden begin 2026 getroffen. De uitvoering zal naar verwachting vanaf medio 2026 plaatsvinden en worden afgerond in 2027.

We werken met het netwerk aan de uitvoering van de RES 1.0 en het opstellen van de RES 2.0

We werken samen met RES Zeeland aan de realisatie en uitvoering van de RES. Kennis en expertise over de opwek van duurzame energie op land/dak en het gebruik van andere warmtebronnen delen we met partners en stakeholders van RES Zeeland. We faciliteren, coördineren en ondersteunen bij beleidskeuzes en de uitvoering van de RES. Per 1 juli 2025 zal het voortgangsdokument van de RES Zeeland worden opgeleverd aan NPRES.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In mei 2025 is de voortgangsrapportage van RES Zeeland 2025 opgeleverd. Deze rapportage laat zien dat de ontwikkeling van wind- en zonenergie op schema ligt en dat veel bedrijven verduurzamingsplannen hebben. Aan de andere zijde constateren we dat de verplichting voor hybride warmtepompen is afgeschaft, de businesscases voor warmte ingewikkeld zijn en dat de salderingsregeling stopt. Dit alles bemoeilijkt het behalen van de RES doelstellingen in 2030. Samen met gemeenten, netbeheerders en andere partners zoeken we naar praktische oplossingen om projecten toch van de grond te krijgen en uitvoeringsgericht aan de slag te gaan. Zo is de samenwerkingsovereenkomst op gebied van energietransitie tussen gemeenten ondertekend. Ook is er voorbereidend werk gedaan om de governance structuur te verbeteren voor het gebiedsgericht programmeren.

In het waterstofdossier geven we prioriteit aan het industriële verbruik: de komende jaren maken we werk van het vergroenen van de bestaande Zeeuwse waterstofvraag (elektrolyse)

Waterstof speelt een belangrijke rol in de energietransitie. Zeker voor de industrie en zware mobiliteit. Zeeland heeft de ambitie om de grootste waterstofhub van West-Europa te worden. Dat betekent dat er niet enkel voor eigen gebruik geproduceerd en geïmporteerd zal worden.

- Samen met andere overheden, landelijk en regionaal, en het bedrijfsleven wordt gewerkt aan goede randvoorwaarden en aan de daadwerkelijke bouw van voldoende productielocaties (electrolysers). Dit doen we om te kunnen voldoen aan de vraag naar groene waterstof.
- Omdat de eigen lokale productie zeker de eerste jaren niet groot genoeg zal zijn om aan de regionale - en landelijke vraag te kunnen voldoen, zal er deels ook werk gemaakt worden van import van groene waterstof. Samen met betrokken partijen wordt gewerkt aan inpassing daarvan in het havengebied. Ook wordt gewerkt aan oplossingen voor het daarmee samenhangende transport naar het achterland.
- We leveren een bijdrage aan het tijdig realiseren van het landelijk waterstofnetwerk (de backbone), die de 5 grote landelijke industrieclusters met elkaar verbindt. Deze sluit ook aan op het netwerk van de buurlanden. Inzet is gericht op operationeel zijn van de backbone eind 2027.
- Helpen ontwikkelen en realiseren van verschillende regionale waterstofketens, o.a. in de gemeente Kapelle met aansluiting op de backbone.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De ambitie om als Zeeland de grootste waterstofhub van West-Europa te worden, blijft onveranderd. Als gevolg van onder andere hoge kosten en het ontbreken van (duidelijkheid over) de benodigde infrastructuur komen projecten moeilijk van de grond. Dat geldt voor zowel de bouw van electrolyzers als ook voor projecten, die gaan over import van waterstofdragers. Samen met betrokken partijen als North Sea Port en Smart Delta Resources dringen we bij het Rijk aan op het creëren van een gunstig vestigings- en investeringsklimaat, zodat het voor bedrijven aantrekkelijker wordt om zich in Zeeland te vestigen. Met het oog op het nieuwe kabinet is daar nog extra aandacht aan besteed.

Voor twee initiatieven voor het realiseren van een ammoniak importterminal lopen vergunningsprocedures. Aandachtspunt is het transport van de geïmporteerde ammoniak naar het achterland. Om de risico's van dit transport op milieu en externe veiligheid in beeld te brengen is een Omgevingsverkenning uitgevoerd. Daarnaast is een haalbaarheidsonderzoek voor een ammoniakbuisleiding uitgevoerd om te kijken of een leiding een alternatief kan zijn voor het vervoer per spoor en schip.

Periodiek zitten we ambtelijk en bestuurlijk aan tafel in het kader van de projectprocedure die het ministerie van Klimaat en Groene Groeidoorloopt voor de ruimtelijke inpassing van het landelijk waterstofnetwerk (backbone). Daar waar nodig pakken we onze rol om mee te denken in oplossingen en/of partijen te faciliteren. Dit project heeft vertraging opgelopen en het ministerie heeft de kostenraming naar boven toe bijgesteld. Het ministerie verwacht dat het Zeeuwse deel van de waterstofbackbone eind 2030 gereed zal zijn.

We zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van het regionale waterstofnetwerk in de gemeente Kapelle. We draaien mee in de werkgroep en financieel dragen we bij door het verlenen van subsidies via het compensatiepakket Netten op Zee. Ook voor dit project geldt dat het lastig is om een gunstige businesscase te maken. Via onze contacten bij het ministerie van Klimaat en Groene Groei en het IPO proberen we te zorgen dat de aansluiting van het regionaal netwerk op de landelijke backbone meegenomen kan worden bij de aanleg ervan.

We initiëren het gebruik van restwarmte en andere mogelijkheden voor kleinschalige duurzame warmte

We nemen deel in vervolgonderzoeken naar de haalbaarheid van warmtenetten in de Kanaalzone en het Sloegebied (Midden-Zeeland). Bij deze onderzoeken wordt gekeken naar meerdere (industriële) bronnen en niet alleen naar afname van bedrijven maar ook door de gebouwde omgeving. We werken hierin samen met Smart Delta Resources, gemeenten en Netverder (de dochteronderneming van Stedin die zich specifiek met de warmtetransitie bezig houdt).

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Het vervolgonderzoek naar de haalbaarheid van warmtenetten in de Kanaalzone en het Sloegebied is afgerond. Technisch is een warmtenet mogelijk, maar omdat er geen zicht is op een sluitende businesscase liggen de projecten op dit moment stil.

Aanpak energie-infrastructuur

In 2025 werken we vanuit de 'Aanpak Energie Infrastructuur' aan de uitvoering van acties binnen drie geformuleerde actielijnen, te weten (1) sneller bouwen, (2) beter benutten van het bestaande systeem en (3) integraal programmeren. Vanuit actielijn 1 vervult de Provincie Zeeland in samenspraak en in afstemming met de Werkgroep Integraal Programmeren een rol in (ruimtelijke) processen ten aanzien van de realisatie van energie-infraprojecten. Vanuit de Taskforce Zeeuwse Netoplossingen (actielijn 2) werken we aan de realisatie van maatwerkoplossingen die ten gunste komen van een optimaler

gebruik van het bestaande net. Binnen actielijn 3 herijken we begin 2025 het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat. Daarnaast werken we aan de vaststelling van de Energievisie Zeeland.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is via de bestuurlijke Energieraad Zeeland uitvoering gegeven aan de actielijnen zoals geformuleerd in de Aanpak Energie Infrastructuur (1. sneller bouwen, 2. beter benutten en 3. integraal programmeren). Op actielijn 1 is in afstemming met betrokken partijen toe gewerkt naar het overnemen van het bevoegd gezag voor de inpassing van een 150kV-kabelverbinding tussen Halsteren en Zierikzee. Vanuit de Taskforce Zeeuwse Netoplossingen (actielijn 2) is gewerkt aan het opzetten van projecten op diverse bedrijventerreinen in Zeeland. Hiervan worden in de loop van 2026 eerste resultaten verwacht. De Energievisie Zeeland (onderdeel van actielijn 3) is tijdens de PS-vergadering van 4 juli 2025 vastgesteld. Daarnaast is een proces opgestart om te komen tot een afwegingskader voor het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK) 3.0, dat begin 2027 wordt vastgesteld.

We faciliteren het MKB bij het verduurzamen van hun processen, bedrijfsvoering en gebouwen

Sinds eind 2023 heeft de provincie Zeeland te maken met netcongestie. Begin 2024 is de Taskforce Zeeuwse netoplossingen opgericht om bedrijven te helpen om netcongestie te verminderen. Daarnaast geeft het Expertplatform bedrijven advies om bedrijfsprocessen en -gebouwen te verduurzamen. Provincie Zeeland heeft voor de periode 2024-2026 subsidie verstrekt voor de Taskforce en het Expertplatform. In de zomer van 2024 start het ontzorgingsprogramma klein mkb, waarbij ondernemingen tot 50 medewerkers een energiescan kunnen aanvragen voor verduurzaming van gebouw of proces. Dit programma wordt in 2025 uitgevoerd.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 heeft de Taskforce Zeeuwse netoplossingen twintig collectieve trajecten opgestart of verder geholpen. Hierbij zijn 86 bedrijven betrokken. Vijf energiehubtrajecten zijn in de verkenningsfase en twee hubtrajecten zitten in de ontwerpfase. Eind 2025 is energiehub Duinzoom Renesse geopend. 52 bedrijven hebben vanuit het Expertplatform advies ontvangen voor verduurzaming van gebouwen of processen. Er zijn 13 subsidieaanvragen toegekend.

We werken aan de uitvoering van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) en Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Zuidwest (RAL ZW)

De NAL geeft landelijk sturing aan het ontwikkelen van kennis en beleid op gebied van laadinfrastructuur. Provincie Zuid-Holland en Zeeland werken samen onder de noemer NAL-regio Zuidwest en voeren acties uit volgens de door beide besturen vastgestelde Regionale Aanpak Laadinfrastructuur Zuidwest (Ral Zuidwest). Hiermee worden gemeenten ondersteund met het ontwikkelen en uitvoeren van beleid voor laadinfrastructuur. In veel gevallen blijft de gemeente verantwoordelijk voor de daadwerkelijke plaatsing van de laadinfrastructuur. Het ondersteunen met kennis en waar mogelijk capaciteit is daarom het voornaamste doel van de RAL Zuidwest. De focus ligt op het organiseren van concessies, plaatsing van snelladers, laden op bedrijventerreinen en openbare laadstations voor de logistieke- en bouwsector.

De overkoepelende acties zijn:

- Actualiseren van het plan van aanpak voor NAL-regio Zuidwest.
- Uitvoering van acties uit het plan van aanpak 2024 voor NAL-regio Zuidwest.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 is, in nauwe samenwerking met de gemeente Rotterdam, de collectieve concessie voor publieke laadpalen opgestart. Uiteindelijk hebben 42 van de 61 gemeenten zich hierbij aangesloten. Er is veel geïnvesteerd in ICT-systemen en processen voor een datagedreven en informatie gestuurde aanpak van laadinfrastructuur. Een belangrijke mijlpaal in 2025 was de realisatie van het 10.000e laadpunt in het concessiegebied en het 25.000e publieke laadpunt in de regio Zuidwest. Dit heeft geleid tot een gemiddelde dekkingsgraad van bijna 94% in deze regio.

We realiseren wind- en zonprojecten, met als doel in 2030 binnen de provinciegrenzen 10,5/11 PJ duurzaam op te wekken

Om het doel te bereiken coördineert, regisseert en bemiddelt de Provincie in projecten tussen initiatiefnemers, gemeenten, belangenorganisaties en omwonenden. Verder zorgt de Provincie voor beleid op hoofdlijnen, waarbinnen wind en zon projecten gerealiseerd kunnen worden. Dit is opgenomen in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Het Zeeuwse bod voor de Regionale Energie Strategie (RES) voor 2030 bevat een vermogensopstelling van 700 MW wind en 1000 MW zon. Dit heeft een opbrengst van 3 TWh. In 2025 is er een opgesteld vermogen van 621 MW aan wind en 823 MW aan zon. Dit staat gelijk aan 2,55 TWh opbrengst. Hiermee is 85 % van de doelstelling voor 2030 behaald. Op dit moment zit er voor 197 MW aan wind- en zonprojecten in de pijplijn.

We ondersteunen de verduurzaming van het Zeeuwse industriecluster

Provincie Zeeland stimuleert en faciliteert de verduurzaming van het industriecluster in de bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Dat gebeurt onder andere door:

- Voortzetten deelname aan het platform Smart Delta Resources (SDR). We nemen als provincie actief deel aan de 5 programma's van SDR (Spark Delta (elektriciteit), Hydrogen Delta (waterstof), Carbon Delta (CCS), Circular Delta (circulariteit) en Heat Delta (restwarmte))
- Als partij deelnemen aan de overleggen over de maatwerkafspraken met de drie grote Zeeuwse bedrijven DOW Chemicals, Zeeland Refinery en Yara Sluiskil. Doel van de maatwerkafspraken is meer en sneller CO2 reduceren dan op grond van wet- en regelgeving nodig.
- Actief inbreng leveren bij de voorbereiding (o.a. procedures) van de in het MIEK en PMIEK opgenomen energie infrastructuurprojecten van nationaal en regionaal belang zoals 380 kV Zeeuws Vlaanderen en aansluiting op de landelijke waterstofbackbone.

Verkennen van de mogelijkheden voor verschillende regionale waterstofnetten.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Provincie Zeeland heeft actief deelgenomen aan de 5 programma's van SDR. Gedeputeerde Energie fungeert als board member van SDR. Provincie Zeeland heeft een faciliterende rol in de maatwerkgesprekken tussen de bedrijven en het Rijk. Medio 2025 zijn de maatwerk gesprekken met Yara succesvol afgerond. Hierdoor zal aanvullende stikstof en CO2 reductie plaatsvinden. De gesprekken tussen het Rijk en DOW zijn zonder resultaten geëindigd.. Het maatwerktraject van Zeeland Refinery loopt nog, en krijgt hierbij ondersteuning vanuit de Provincie Zeeland. Samen met SDR en de clusterregisseur volgen wij de voortgang van de lopende MIEK energie projecten op de voet. Vanuit Provincie Zeeland is er onder anderen een reactie geschreven op de cNRD voor 380kV Zeeuws-Vlaanderen. Wij hebben veelvuldig contact met het Rijk en Hynetwork (Gasunie) om vertraging in de aanleg van de waterstofbackbone te voorkomen.

Doelstelling

Water en Bodem met kwaliteit

Een duurzaam bodemgebruik en goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Hiervoor werken we aan een watersysteem waarin waterpeilen en (ruimtelijke) ontwikkelingen op elkaar zijn afgestemd. Ook voldoet het watersysteem aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Wettelijke taken op het vlak van water(beheer) wordt structureel uitgevoerd. De provincie draagt samen met andere overheden (waterschap, gemeenten, Evides, Rijk) bij aan het behoud en waar mogelijk verbetering van de waterkwaliteit in grond- en oppervlaktewater, drinkwater en zwemwater.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Wettelijke taken voor waterbeheer worden structureel uitgevoerd. De provincie werkt samen met andere (overheids)partners aan het behoud en waar mogelijk verbetering van de waterkwaliteit. Dit lijkt echter onvoldoende om het watersysteem te laten voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Het niet behalen van de doelen van de KRW is echter een landelijke uitdaging, waar niet alleen op Zeeuwse schaal aandacht voor is. Inmiddels is een aanvullend maatregelenpakket opgesteld en in uitvoering.

Acties

Aanwijzen en bewaken beschermingsgebieden drinkwaterwinningen

Dit doen we onder andere om te voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. In de Omgevingsverordening is de bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden vastgelegd; de toestand wordt gevolgd via monitoring.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De gebiedsdossiers voor de drinkwaterwinningen zijn in 2025 geactualiseerd. Verder is de toelichting voor het gebruik van gevaarlijke stoffen van de omgevingsverordening aangepast. De

grondwaterbeschermingsgebieden zijn vastgelegd via de omgevingsverordening net als de activiteiten die daar onder voorwaarden mogen plaatsvinden. In 2026 worden de werkzaamheden voortgezet voor het aanwijzen en bewaken van de beschermingsgebieden drinkwaterwinningen.

Aanwijzen zwemlocaties en toezien op veilige en hygiënische omstandigheden in samenwerking met waterbeheerders, gemeenten en RUD

Voldoen aan Europese Kaderrichtlijn Water en Zwemwaterrichtlijn.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In samenspraak met alle andere betrokken partijen zijn ook in 2025 de zwemwaterlocaties aangewezen. Daarnaast zijn er gezamenlijke acties opgestart om het zwemmen in oppervlaktewater nog veiliger te maken. Voorbeelden daarvan zijn:

- Het zwemverbod rond het Nollehoofd in Vlissingen naar aanleiding van een verdrinking ter plekke.
- De ingeplande overleggen met de gemeentes omtrent het zwemmen op niet aangewezen locaties.
- Samen met de strandbeheerder van de gemeente Veere is een oplossing bedacht voor de toename van extreme sporten rond Domburg en de risico's daarvan voor de zwemmers.

Met een aantal gemeentes zijn alle zwemwaterlocaties binnen de gemeentegrenzen bekeken. We kijken samen hoe we kunnen bereiken dat het zwemmen binnen die gemeente nog veiliger wordt. Dat leidt in sommige gevallen tot extra zwemwaterlocaties of aanvullende maatregelen om het zwemmen nog veiliger te maken.

Bevorderen van een goed en efficiënt functionerende waterketen

Het samenwerkingsverband Samenwerking (Afval)waterketen Zeeland (SAZ+) bestaat uit alle Zeeuwse gemeenten, waterschap Scheldestromen en Evides waterbedrijf. De Provincie neemt hieraan deel om met name met betrekking tot het doel: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

We zijn in 2025 zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken geweest bij SAZ+. Specifiek letten we daarbij op de raakvlakken met provinciale doelen voor KRW, zoet water, data-samenwerking binnen Zeeland en klimaatadaptatie.

Monitoren van de uitvoering van het Waterschapsbeheerprogramma en het analyseren van de voortgang via de jaarlijkse voortgangsrapportages overeenkomstig de voor waterkwantiteit geformuleerde doelstellingen in de Omgevingsverordening Zeeland.

Dit is onderdeel van de toezichthoudersrol Provincie Waterschap Scheldestromen.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Het waterschap rapporteert over de voortgang van de uitvoering van het waterschapsbeheerprogramma in het voorgaande jaar. In 2025 is de rapportage over 2024 ontvangen en beoordeeld door GS. PS is hierover middels een brief geïnformeerd.

Monitoren van de uitvoering van het Waterschapsbeheerprogramma en het analyseren van de voortgang via de jaarlijkse voortgangsrapportages overeenkomstig de voor waterkwaliteit geformuleerde doelstellingen in het Regionaal waterprogramma

Dit betreft doorlopende monitoring en hoort bij het accounthouderschap van de provincie van het waterschap Scheldestromen.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Het waterschap rapporteert over de voortgang van de uitvoering van het waterschapsbeheerprogramma in het voorgaande jaar. In 2025 is de rapportage over 2024 ontvangen en beoordeeld door GS. PS is hierover middels een brief geïnformeerd.

Zoeken naar synergie mogelijkheden voor realisatie waterdoelen met provinciale opgaven.

Subdoel 1: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water door combineren van water-, bodem- en natuurdoelen bij voorgenomen (water)maatregelen.

Subdoel 2: Inventariseren en inzichtelijk maken van bronnen van probleemstoffen door samenwerking.

Toelichting 1: Water raakt aan veel beleidsvelden. Voor realisatie van de wateropgaven wordt daarom nadrukkelijk gekeken naar synergiemogelijkheden met opgaven vanuit bodem, stikstof, klimaat en natuur. Zo is bij de invulling van het (concept-) Gebiedsprogramma Zeeland ingezet op koppeling van de wateropgave aan o.a. zoetwaterbeschikbaarheid en groenblauwe dooradering.

Toelichting 2: Provincie Zeeland (PZ), Waterschap Scheldestromen (WS) en Rijkswaterstaat Zee en Delta (RWS ZD) werken samen op het gebied van waterkwaliteit. Het gaat daarbij om het inzichtelijk maken van (bronnen van) probleemstoffen en de mogelijke aanpak daarvan. Het gaat ook om de vraag hoe bewustwording bevordert en handelingsperspectief geboden kan worden. Het ultieme doel is schoon water in Zeeland.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

De Provincie werkt samen met andere (overheids)partners aan het behoud en waar mogelijke verbetering van de waterkwaliteit. Dit lijkt echter onvoldoende om het watersysteem te laten voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Inmiddels is daarom in het Regionaal Bestuurlijk Overleg KRW Schelde een aanvullend maatregelenpakket opgesteld en in uitvoering genomen. Hierin worden water- en bodemmaatregelen gecombineerd. Ook zijn er in het programma landelijk gebied verschillende (waterkwaliteits)maatregelen opgenomen, waarin opgaven vanuit water, bodem, stikstof, klimaat en natuur elkaar versterken. De samenwerking tussen de Provincie Zeeland, het waterschap Scheldestromen en Rijkswaterstaat Zee en Delta loopt goed. De gemeenten en de RUD zijn nu ook goed aangehaakt bij deze samenwerking.

Doelstelling

Deltawateren

Een ecologisch gezonde, veilige en economisch aantrekkelijke delta. Door samen met onze partners in te zetten op:

- Het realiseren van een gezond ecologisch systeem.
- Het verder versterken van de (water)veiligheid.
- De zorg voor voldoende zoet water.

Het stimuleren van de economische vitaliteit.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In de gebiedsgerichte samenwerking Zuidwestelijke Delta (ZWD), één van de officiële gebiedsprogramma's binnen het Nationaal Deltaprogramma, is gewerkt aan de bovengenoemde acties. Daar wordt in 2026 verder aan gewerkt en deze zijn opgenomen in de herijking van de voorkeursstrategie voor de ZWD. Deze wordt in 2026 vastgesteld en daarna opgenomen in het Deltaprogramma 2026 (DP2026).

Acties

Bijdrage leveren aan uitvoeren voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta

In het uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta is concreet gemaakt op welke wijze het Gebiedsoverleg in de komende jaren wil bijdragen aan het realiseren van haar ambitie. Deze ambitie is om in 2050 de eerste delta ter wereld te zijn die is voorbereid op klimaatverandering om ook na 2050 nog te blijven wonen, werken en recreëren in de Zuidwestelijke Delta.

Als provincie leveren we een bijdrage aan personeel voor het programmabureau. Ook dragen we bij aan de uitvoering van acties uit het uitvoeringsprogramma.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Naast het leveren van een bijdrage aan de uitvoering van de bestaande voorkeursstrategie is in 2024 gestart met het proces naar de opmaat van de herijking van de voorkeursstrategie in 2026. Dit loopt op schema.

Vervolg Lange Termijn Perspectief Natuur Westerschelde (LTP-N)

In 2024 is het proces Lange Termijn Visie Natuur voor de Westerschelde afgerond. Het LTP-N is feitelijk een verslag van bevindingen van een participatieproces. In dit proces heeft een groot aantal organisaties (waaronder de leden van de Schelderaad) in gezamenlijkheid geformuleerd wat nodig is om de natuur in het Schelde estuarium robuust en veerkrachtig te maken. Ook staat er hoe partijen over mogelijke maatregelen denken.

De Vlaams Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) gaat als opdrachtgever van het LTP-N de uitkomsten gebruiken als input voor het actualiseren van de Lange Termijn Visie 2030 (werktitel: herijking LTV2030). Dit proces is in de zomer 2024 opgestart. Ook in dit proces heeft de Provincie zowel procesmatig als inhoudelijke betrokkenheid als deelnemer van de Schelderaad en de VNSC.

Daarnaast wordt het LTP-N ook gebruikt als input voor de integrale voorkeursstrategie van de Zuidwestelijke Delta.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 heeft de VNSC besloten de Lange Termijn Visie (LTV2030) voor het beleid en beheer van het Schelde Estuarium te herijken. Zo kunnen Vlaanderen en Nederland tussen de periode 2030 tot 2060 opnieuw grensoverschrijdende keuzes maken om het beleid en beheer van het Schelde-estuarium ook voor de toekomst vorm te geven, zodanig dat aan alle gebruiksfuncties recht gedaan wordt. Het gaat hierbij om beleid en beheer voor de drie gedeelde kernpijlers: veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid.

De herijking wordt geleid door het Nederlandse ministerie van I&W en het Vlaamse Departement Mobiliteit en Openbare Werken via het 'projectteam LTV Schelde-estuarium'. Hierin zitten de partners van de VNSC, waaronder ook de Provincie Zeeland. Participatie van betrokken organisaties in het proces van de herijking, vindt plaats via de Schelderaad.

In 2025 is de probleemanalyse vastgesteld door de VNSC. Momenteel wordt gewerkt aan het formuleren van de gezamenlijke doelstellingen. Zodra deze zijn vastgesteld zal de fase starten om te komen tot concrete keuzes om het beleid en beheer vorm te geven. Planning is om hiertoe in 2026 een plan van aanpak vast te stellen, zodat de planning voor de komende jaren duidelijk wordt.

Uitvoeren suppletie Roggenplaat.

De Roggeplaatsuppletie is uitgevoerd. Inmiddels is gestart met de ecologische en morfologische monitoring. Deze monitoring loopt nog door tot 2025.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Eind 2025 zijn de resultaten gedeeld in een symposium. Resultaten worden meegenomen in planvorming van andere suppleties.

Uitvoeren uitvoeringsprogramma Oosterscheldevisie

In 2024 is het uitvoeringsprogramma 2018-2024 afgerond. De komende 2 jaar wordt in het kader van de herijking van het voorkeursalternatief voor de Zuidwestelijke Delta en het uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke delta gekeken naar de nodige maatregelen/beleid voor de Oosterschelde.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

In kader van herijking Deltaprogramma/uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2050 wordt naar alle Delta wateren gekeken.

Vaststellen bestuursovereenkomst Grevelingen II (planuitwerking) en starten bestuursovereenkomst Grevelingen III (realisatiefase); actieve bijdrage aan de planvorming/planuitwerking en de daar lopende discussies rond natura 2000 & klimaat robuustheid

Het project Getij Grevelingen is in afwachting van definitieve besluitvorming over het beschikbaar stellen van rijks gelden. Op basis hiervan wordt in 2025 besloten over het vervolg van de regionale inzet. Het project is inhoudelijk uitgewerkt tot aan de planuitwerkingsfase waarbij de Provincie Zeeland en de andere regiopartijen betrokken zijn geweest. Doel blijft een gezonde Grevelingen als basis voor de gebruiksfuncties op en rond het meer.

Aanvullend onderzoekt de provincie Zeeland de mogelijkheden en voorwaarden voor een zoet Grevelingenmeer.

Kwaliteitsindicator en toelichting

Kwaliteit (toelichting)

Het project Getij Grevelingen wacht op besluitvorming op rijksniveau.

Trendindicatoren

Omschrijving (toelichting)

Trendindicatoren	Stand 2022	Stand 2023	Stand 2024	Stand 2025
Emissie van broeikasgassen volgens bronbenadering (kton CO-eq.)	11,963	7,881	***	**
Energieverbruik gebouwde omgeving (TJ)	14,528	12,390	12,567	**
Energieverbruik mobiliteit (TJ)	11,828	12,283	***	**
Energieverbruik industrie (TJ)	65,345		75,450	**
Energieverbruik landbouw (TJ)		3,422	***	**

Totaal energieverbruik (TJ)			***	**
Acties uitvoeringsagenda KasZ in uitvoering			23	37
Projecten zoet water			115	115

Bovenstaande gegevens zijn gebaseerd op de [Regionale klimaatmonitor](#) en de voortgangsrapportage Zeeuws Deltaplan zoet water 2025

** Klimaatmonitor rapporteert altijd met een jaar vertraging

*** Deze gegevens ontbreken op dit moment in de Klimaatmonitor

Doelindicatoren

Omschrijving (toelichting)

Doel	Indicator	Stand 2023	Stand 2024	Stand 2025	Einddoel 2030
Aantal (semi)publieke laadpunten EV	Aantal laadpalen	3.378	4.543	5.518	10.000
Hernieuwbare energie door wind op land	Totale productie van hernieuwbare energie in MW	601	610	621	700
Hernieuwbare energie zon wind op land (> 15 kW)	Totale productie van hernieuwbare energie in MW	426	440	419 (zonder water)	1.000
Hernieuwbare energie zon en wind (> 15 kW)	Totale productie van hernieuwbare energie in TJ	6.966	7.022	6.955 (zonder water)	10.800
Reductie emissie broeikasgassen volgens bronbenadering (berekening): 1990 = 16,6 Mton CO2-eq.	%	47,5			55
Acties uitvoeringsagenda KaZ in uitvoering	Aantal		23	37	42
Vergroenen schoolpleinen	Aantal	49	71	84	180
Actief benutten Zeeuwse labelsystematiek door Zeeuwse overheden	Aantal		6	12	15

Opzetten zoetwaternetwerk Zeeland	Aantal			1	1

Einddoel 2030 sluit aan op Zeeuwse uitwerking Klimaatakkoord.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Rekening 2025	Restant
Lasten				
080101 Uitvoering klimaatadaptatie en voldoende zoet water	4.976	5.243	4.764	479
080103 Energietransitie	3.656	7.568	5.093	2.475
080107 Deltawateren	4.985	424	340	84
089999 Ambtelijke inzet	1.992	1.950	1.950	0
Totaal Lasten	15.608	15.185	12.147	3.038
Baten				
080101 Uitvoering klimaatadaptatie en voldoende zoet water	510	1.336	1.486	-150
080103 Energietransitie	2.683	5.645	4.243	1.402
080107 Deltawateren	0	333	302	31
089999 Ambtelijke inzet	0	0	0	0
Totaal Baten	3.193	7.314	6.031	1.283
Totaal gerealiseerde baten en lasten	-12.416	-7.871	-6.115	-1.756
Onttrekkingen				
980899 Bestemmingsreserves- Pr.8	-599	-2.604	-2.604	0
Toevoegingen				
980899 Bestemmingsreserves- Pr.8	11	2.376	3.122	-746
Totaal gerealiseerde reserves	588	228	-518	746
Totaal gerealiseerd	-11.828	-7.644	-6.634	-1.010